

ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ 48 οργανώσεων για τη διατροφή μας

Η Ελευθερία Επιλογής της τροφής μας είναι δυνατή μόνο μέσω της σήμανσης και της ιχνηλασιμότητας των γενετικά τροποποιημένων οργανισμών

Αντίκρουση στη θέση άλλων 27 οργανώσεων που τοποθετήθηκαν υπέρ των ΓΤΟ σχετικά με την απορρύθμιση των φυτών που προέρχονται από Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές (ΝΓΤ)

Μάιος 2025

Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί: Γ Τ Ο

Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές: ΝΓΤς

Ως εμπλεκόμενοι φορείς στον αγροδιατροφικό τομέα[1] καλούμε τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής της ΕΕ να διασφαλίσουν την **ελευθερία επιλογής και τα δικαιώματα των καταναλωτών, των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού, των αγροτών και των βελτιωτών** μέσω της **υποχρεωτικής σήμανσης** των νέων ΓΤΟ που προέρχονται από **Νέες Γονιδιωματικές Τεχνικές (ΝΓΤς)**, καθώς και μέσω της **ιχνηλασιμότητας** σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας.

Η χρήση ΝΓΤ στη γεωργία απαιτεί ένα **αυστηρό, επιστημονικά τεκμηριωμένο ρυθμιστικό πλαίσιο** για την **προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών** και των

[1] περιλαμβάνει βελτιωτές βιολογικών σπόρων, αγρότες, φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού, καταναλωτές και περιβαλλοντικές οργανώσεις

συστημάτων παραγωγής συμβατικών και βιολογικών τροφίμων που δεν περιλαμβάνουν ΓΤΟ.

Επιστημονικοί φορείς, συνήγοροι καταναλωτών, αγροτών και περιβαλλοντικές οργανώσεις τονίζουν ότι η **σήμανση και η ιχνηλασιμότητα** των φυτών και προϊόντων ΝΓΤ είναι **απαραίτητες και όχι προαιρετικά μέτρα**, για τη διατήρηση της **διαφάνειας, της λογοδοσίας** και της **ελευθερίας επιλογής** για καταναλωτές, αγρότες[2] και τον διατροφικό τομέα σε όλη την αλυσίδα εφοδιασμού.

Τα φυτά που παράγονται με ΝΓΤς είναι ΓΤΟ και πρέπει να ρυθμίζονται ως τέτοια.

1. Ελευθερία Επιλογής και Δικαίωμα στην Πληροφόρηση

Η **απουσία υποχρεωτικής σήμανσης και ιχνηλασιμότητας** στερεί από τους καταναλωτές το **δικαίωμα στην ενημερωμένη επιλογή**. Αν οι **καταναλωτές** δεν γνωρίζουν αν ένα προϊόν περιέχει ή προέρχεται από γενετικά τροποποιημένα υλικά – συμπεριλαμβανομένων των ΝΓΤς – **παραβιάζεται η αυτονομία τους.**

Αυτό αντιβαίνει στις καθιερωμένες **αρχές διαφάνειας του διατροφικού συστήματος** και υπονομεύει την **εμπιστοσύνη του κοινού**. Η **Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)** είναι σαφής ως προς την προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών και την ανάγκη για πληροφόρηση. Επίσης, σύμφωνα με το **δίκαιο τροφίμων της ΕΕ**, η **ιχνηλασιμότητα αποτελεί νομικά δεσμευτική υποχρέωση.**

2. Κίνδυνος Μόλυνσης Σπόρων και Απειλή για τον Ευρωπαϊκό Βιολογικό και Ελεύθερο από ΓΤΟ Τομέα

Για να παραμείνουν και ο συμβατικός και ο βιολογικός τομέας της αλυσίδας, **ελεύθεροι από ΝΓΤ-ΓΤΟς**, η παραγωγή τροφίμων πρέπει να προστατεύεται από την **επιμόλυνση** (που προέρχεται από τυχαίες διασταυρώσεις στη φύση καθώς τα φυτά είναι ζωντανοί οργανισμοί).

Η ισχύουσα **νομοθεσία της ΕΕ για τους ΓΤΟς** καθορίζει **πρότυπα** για τη ρύθμιση των ΝΓΤ-ΓΤΟ: μέσω της **ιχνηλασιμότητας και σήμανσης** έχει καταστεί δυνατή η προστασία των προϊόντων ελεύθερων από ΓΤΟ στην ΕΕ, καθώς έχει επιβληθεί αυστηρός διαχωρισμός σε **καλλιέργεια, συγκομιδή, μεταποίηση και αποθήκευση.**

[2] Τα οποία αναγνωρίζονται επίσημα από τη Διεθνή Συνθήκη για τους φυτικούς γενετικούς πόρους για την τροφή και τη Γεωργία (ITPGRFA) και τη Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Αγροτών και των εργαζομένων στην ύπαιθρο (UNDROP).

Περισσότερες από **200 οργανώσεις** έχουν προειδοποιήσει ότι **χωρίς υποχρεωτική σήμανση και ιχνηλασιμότητα** στην παραγωγή, θα είναι εξαιρετικά δύσκολο **να ελεγχθεί και να αποτραπεί η επιμόλυνση** των μη ΓΤΟ και βιολογικών σπόρων με ΝΓΤ-ΓΤΟς – μέσω της μη ρυθμιζόμενης διανομής σπόρων, διασταυρούμενης επικονίασης και ακούσιας επιμόλυνσης σε μηχανήματα ή αποθηκευτικούς χώρους.

Το **μέλλον της οργανικής και ελεύθερης από ΓΤΟ γεωργίας και του αγροδιατροφικού τομέα** θα βρεθεί σε κίνδυνο.

Η **διατήρηση των σπόρων ελεύθερων από ΓΤΟς** αποτελεί θεμέλιο για μία γεωργία ελεύθερη από ΓΤΟς. Μόλις υπάρξει επιμόλυνση, καθίσταται **δύσκολο—αν όχι αδύνατο—να αποκατασταθεί το καθεστώς μη ΓΤΟ**.

Ακόμη και μικρής κλίμακας απελευθερώσεις φυτών ΝΓΤ-ΓΤΟς μπορεί να οδηγήσουν σε **μη αναστρέψιμη γενετική εξάπλωση**, με μακροπρόθεσμες συνέπειες για τη **βιοποικιλότητα και την αγροτική κυριαρχία**.

Επιπλέον, η επιμόλυνση των **συμβατικών και βιολογικών συστημάτων σπόρων** μπορεί να επιφέρει **νομικούς και οικονομικούς κινδύνους**, όπως απώλεια πιστοποιήσεων, περιορισμένη πρόσβαση στην αγορά και νομικές διαμάχες μεταξύ παραγωγών σπόρων και εταιρειών ανάπτυξης ΝΓΤ-ΓΤΟ[3][4]. Αυτοί οι κίνδυνοι μπορούν να μετριαστούν μόνο μέσω **αυστηρής υποχρεωτικής ιχνηλασιμότητας** και **δημοσιοποίησης των μεθόδων ανίχνευσης και ταυτοποίησης**.

3. Ιχνηλασιμότητα και Ανίχνευση: Επιστημονική Δυνατότητα εφαρμογής και Οικονομική Αιτιολόγηση

Οι ισχυρισμοί ότι η ιχνηλασιμότητα και σήμανση θα επιφέρουν αδικαιολόγητα κόστη και εμπόδια στο εμπόριο δεν λαμβάνουν υπόψη ούτε **την επιστημονική δυνατότητα εφαρμογής μεθόδων ανίχνευσης**, ούτε τις μακροπρόθεσμες **οικονομικές συνέπειες** από την ανεξέλεγκτη εξάπλωση των ΝΓΤ-ΓΤΟ.

Η σήμανση τροφίμων είναι μία μακρόχρονη καθιερωμένη πρακτική στην Ε.Ε. και βασίζεται στην ιχνηλασιμότητα. Επιστημονικά ιδρύματα όπως η **ANSES**[5]

[3] *Προς το παρόν, οι κατασκευαστές των ΓΤΟ-ΝΓΤς δεν ευθύνονται για οποιαδήποτε οικολογική ή οικονομική ζημία σχετικά με επιμόλυνση Buchholz 2025: Γνωμοδότηση GGSC για τη νομική ευθύνη σε περίπτωση απορρύθμισης των ΝΓΤ*

[4] *Αυτό έχει σοβαρές (οικονομικές) συνέπειες για τους γεωργούς και τους κτηνοτρόφους Eurovia 2025: Νέοι πατενταρισμένοι ΓΤΟ, μεταρρύθμιση της αγοράς σπόρων*

[5] *Γαλλική Υπηρεσία Ασφάλειας Τροφίμων (ANSES)*

επισημαίνουν ότι **πολλές ΝΓΤ-ΓΤΟ τροποποιήσεις μπορούν να εντοπιστούν** με υπάρχοντα ή νέα αναπτυσσόμενα μοριακά εργαλεία.

Για **αξιόπιστη ιχνηλασιμότητα και σήμανση**, οι παραγωγοί ΓΤΟ-ΝΓΤς πρέπει να **υποχρεούνται να δημοσιεύουν τη μέθοδο ανίχνευσης** της γενετικής τροποποίησης που σημιουργήθηκε με ΝΓΤς, μαζί με **κατάλληλο φυτικό υλικό**.

Η ιχνηλασιμότητα διασφαλίζει επίσης λογοδοσία και επιτρέπει τη **στοχευμένη παρακολούθηση,** για τον εντοπισμό πηγών **ανεπιθύμητων επιπτώσεων , συμβάντων επιμόλυνσης** ή **εμπορικών διαφορών.** Χωρίς σήμανση και ιχνηλασιμότητα, το **βάρος πέφτει άδικα στον διατροφικό τομέα**. **Το βάρος της απόδειξης** σε περιπτώσεις μόλυνσης ή ζημίας **πρέπει να βαραίνει εκείνους που** εισάγουν το προϊόν στην αγορά, δηλαδή αυτούς που **αναπτύσσουν και παράγουν ΝΓΤς**.

4. Η Ενημερωμένη Επιλογή βασίζεται στην πρόσβαση του καταναλωτή σε αξιόπιστη πληροφόρηση

Η παροχή **αξιόπιστης πληροφόρησης στους καταναλωτές** διασφαλίζεται μόνο εφόσον οι πάροχοι των πληροφοριών δεν παρουσιάζουν **σύγκρουση συμφερόντων** και η πληροφόρηση είναι **πλήρης**. Η επιστημονική κοινότητα έχει δηλώσει σαφώς ότι οι **ΝΓΤ-ΓΤΟς ενδέχεται να φέρουν κινδύνους για την υγεία και το περιβάλλον**[6]**.** Οι καταναλωτές **πρέπει επομένως να γνωρίζουν** ότι οι ΝΓΤ-ΓΤΟς μπορεί να έχουν επιπτώσεις στην **υγεία τους με τη μορφή τοξινών ή αλλεργιογόνων**. Αυτός είναι και ο λόγος που επιστήμονες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ζητούν οι **ΝΓΤς-ΓΤΟ να ΜΗΝ εξαιρούνται από την υποβολή διενέργειας εκτίμησης κινδύνου και την παρακολούθηση μετά την απελευθέρωσή τους.** Το **Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης** το 2018 έκρινε ότι οι ΝΓΤ-ΓΤΟς **δεν πρέπει να απαλλάσσονται από αυτές τις προβλέψεις.**

Συμπέρασμα

Η αφαίρεση της ιχνηλασιμότητας και της σήμανσης από τους ΝΓΤ-ΓΤΟς υπονομεύει όχι μόνο **τα θεμελιώδη δικαιώματα των 450 εκατομμυρίων πολιτών της ΕΕ**, καθώς και την **ακεραιότητα της γεωργίας ελεύθερης από ΝΓΤ-ΓΤΟ**.

[6] *Frontiers 2023: Άποψη από την ΕΕ για τις ακούσιες γενετικές αλλαγές από ΝΓΤ και τη σημασία τους για τον μοριακό χαρακτηρισμό και την εκτίμηση κινδύνου*

Χωρίς **νομικά δεσμευτικούς κανόνες** για σήμανση και ιχνηλασιμότητα, η εξάπλωση των ΝΓΤς **θα θέσει σε κίνδυνο τη διατήρηση της παραγωγής τροφίμων χωρίς ΝΓΤ-ΓΤΟ** – ξεκινώντας από το **επίπεδο των σπόρων**.

Η **κατάλληλη ρυθμιστική προσέγγιση** είναι ουσιώδης για τη διαχείριση των ΝΓΤ-ΓΤΟς με τρόπο που να σέβεται τα **δημοκρατικά δικαιώματα, τις ελευθερίες και το δημόσιο συμφέρον**. Αυτές οι αρχές δεν μπορούν να διατηρηθούν χωρίς **διαφάνεια, σήμανση και ιχνηλασιμότητα**.

Σημείωση

Θέλουμε να επισημάνουμε ότι παρούσα δήλωση επικεντρώνεται αποκλειστικά στην **ιχνηλασιμότητα και την σήμανση**. Για πληροφορίες σχετικά με άλλα **άλυτα και εξίσου σημαντικά ζητήματα** όπως **η συνύπαρξη, η εκτίμηση κινδύνου, η παρακολούθηση, η δυνατότητα εξαίρεσης (optout), η ευθύνη, οι πατέντες, οι μέθοδοι ανίχνευσης και ταυτοποίησης και το πεδίο εφαρμογής της πρότασης (συμπεριλαμβανομένων των άγριων φυτών)**, δείτε τους σχετικούς υπερσυνδέσμους παρακάτω.

Οι Υπογράφοντες:

Ε.Ε. και Διεθνείς Οργανώσεις

Biodynamic Federation Demeter International

Corporate Europe Observatory

European Consortium for Organic Plant Breeding (ECO-PB)

Foodwatch

Friends of the Earth Europe (FoEE)

Greenpeace

IFOAM Organics Europe

Save our Seeds

Εθνικές Οργανώσεις

Aegilops Network for biodiversity and ecology in agriculture

AGROLINK Association Bulgaria

AÖL e.V.

Apfel:gut e.V.

Arbeitsgemeinschaft bäuerliche Landwirtschaft (AbL)

Asociácia vcelárov Slovenska

Association Forum of Organic Agriculture Poland

Beyond GM

Bioland e.V.

BIOSELENA Foundation for Organic Agriculture Bulgaria

Bio-Verband Erde & Saat

Bulgarian Organic Products Organization

Bund Ökologische Lebensmittelwirtschaft e.V.

Bundesverband Naturkost Naturwaren (BNN) e.V.

Dachverband ökologische Pflanzenzüchtung in Deutschland e.V.

Demeter e.V.

Dreschflegel e.V.

Fondazione Seminare il Futuro

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

Forschung & Züchtung Dottenfelderhof

Foundation for Environment and Agriculture Bulgaria

Friends of the Earth Hungary

Gen-ethisches Netzwerk e.V.

GM Freeze

GMWatch

gzpk (Getreidezüchtung Peter Kunz)

Initiative for GE-free seeds and breeding (IG Saatgut)

Irish Organic Association

Keyserlingk-Institut

La Fourche

NOAH Friends of the Earth Denmark

OGM dangers

Organic Services

POLLINIS

Sativa Rheinau AG

SITO Seeds

Stichting Zaadgoed

Synabio

Vereenegung fir Biolandwirtschaft Lëtzebuerg asbl.

Voedsel Anders

Βιβλιογραφία

https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/NGT_GfOe_final.pdf

https://www.testbiotech.org/en/news/new-genetic-engineering-pollinators-being-put-risk/

https://www.bfn.de/sites/default/files/2024-02/24_02_07_BfN_policy_brief_NGT-7.pdf

https://emedien.arbeiterkammer.at/viewer/image/AC16982244/6/

https://www.anses.fr/en/system/files/BIOT2023AUTO0189EN.pdf

https://www.anses.fr/fr/system/files/BIORISK2021SA0019EN.pdf

https://www.organicseurope.bio/content/uploads/2020/06/ifoameu_policy_gmos_dossier_201412.pdf?dd

https://gmwatch.org/en/news/archive/2019/19223

https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10973156/#abstract1

https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/Expert_statement_risks_of_NGT_plants.pdf

https://www.anses.fr/fr/system/files/BIORISK2021SA0019EN.pdf

https://www.bfn.de/sites/default/files/2024-02/24_02_07_BfN_policy_brief_NGT-7.pdf

https://emedien.arbeiterkammer.at/viewer/!toc/AC16982244/1/-/

https://infogm.org/en/de-bolster-another-dutch-sme-under-patent-threat/

https://www.eurovia.org/wp-content/uploads/2024/09/2024-06-Patents-on-NGTS-ECVC-Briefing-note-EN.pdf

https://www.testbiotech.org/en/impact-assessment/topics/socio-economic-effects/monopolising-breeding-by-patenting-biodiversity/

https://www.greenpeace.org/eu-unit/issues/nature-food/46914/draft-eu-law-on-new-gmos- threatens-legal-rights-of-farmers-faces-ecj-rejection/

https://infogm.org/en/article_journal/gmo-in-the-usa-a-decade-of-promises-without-commercialization/

https://www.testbiotech.org/en/news/us-company-runs-trouble-over-soy-new-genetic-engineering/

https://www.gmwatch.org/en/106-news/latest-news/20156-study-confirms-new-gm-crops-won-t-fulfil-eu-sustainability-goals

https://www.uvm.edu/gund/news/modern-seeds-arent-ready-climate-change

https://www.organicseurope.bio/content/uploads/2023/11/IFOAMEU_policy_GMO_Final_BriefingNov2023.pdf?dd

https://www.eurovia.org/news/analysis-european-commission-proposal-on-new-gmos-towards-the-appropriation-of-all-seeds-by-the-patents-of-a-few-multinationals/

https://www.organicseurope.bio/news/ngt-proposal-a-step-backward-for-biosafety-freedom-of-choice-and-consumers-information/

https://www.organicseurope.bio/content/uploads/2020/06/ifoameu_policy_gmos_dossier_201412.pdf?dd

https://extranet.greens-efa-service.eu/public/media/file/1/8442

https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc4943-seeds-right-life-and-farmers-rights-report-special-rapporteur